

Handläggare
Britt Lundkvist
Telefon: 08-50825294

Till
Socialnämnden
2021-04-27

Motion (Fi) om att öppna ett skyddat boende för pojkar som utsatts för hedersrelaterat våld

Svar på remiss från kommunstyrelsen KS 2020/1339

Förvaltningens förslag till beslut

Socialnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar till kommunstyrelsen över motion (Fi) om att öppna ett skyddat boende för pojkar som utsatts för hedersrelaterat våld.

Fredrik Jurdell
socialdirektör

Jenny Swärd
avdelningschef

Sammanfattning

Kommunstyrelsen har remitterat ”Öppna ett skyddat boende för pojkar som utsatts för hedersrelaterat våld, motion (2020/1339)” till socialnämnden för yttrande. Remisstiden går ut 2021-05-07. Remissen är en motion från Anna Rantala Bonnier (Fi) och Lisa Palm (Fi).

I ärendet lyfts stadens program mot våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck (2017-2020), som anger en tydlig strategi för arbetet med att förebygga våldet och ge stöd och skydd när det ändå uppstår. I ärendet beskrivs även förvaltningens verksamheter, Origo, Kruton samt jour- och familjehem. Förvaltningen anpassar kontinuerligt sina verksamheter och insatser efter de behov och den efterfrågan som finns. I dagsläget finns det ingen känd efterfrågan som skulle berättiga att starta ett skyddat boende för pojkar. Förvaltningen föreslår att socialnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar till kommunstyrelsen över motionen.

Bakgrund

Kommunstyrelsen har remitterat ”Öppna ett skyddat boende för pojkar som utsätts för hedersrelaterat våld, motion (2020/1339)” till socialnämnden för yttrande. Remisstiden går ut 2021-05-07. Ärendet har även remitterats till stadsledningskontoret samt Skarpnäcks, Spånga-Tensta och Södermalms stadsdelsnämnder.

Ärendet

Remissen i sammanfattning

Remissen är en motion från Anna Rantala Bonnier (Fi) och Lisa Palm (Fi) med förslag om att Stockholms stad inrättar ett skyddat boende för pojkar som utsätts för hedersrelaterat våld och förtryck.

I motionen konstateras att arbetet mot hedersrelaterat våld har intensifierats under det senaste åren. I Stockholm har ett stadsövergripande program mot våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck antagits, det länsgemensamma resurscentrumet mot hedersrelaterat våld Origo har permanentats och kvinno- och tjejjourerna har fått ytterligare resurser.

Motionärerna konstaterar vidare att det hedersrelaterade våldet inte bara drabbar kvinnor och flickor, utan även drabbar icke-binära samt pojkar och män. Det framhålls att Stockholms stad ännu inte har något skyddat boende för pojkar utsatta för hedersrelaterat våld och förtryck. Det skydd som finns i dag gäller främst de unga män som är över 18 år, trots att många som utsätts är i yngre åldrar. Motionärerna yrkar på att Stockholms stad inrättar ett skyddat boende för pojkar som utsätts för hedersrelaterat våld och förtryck. Med hänvisning till att målgruppen är en heterogen grupp med varierade behov och förutsättningar framförs även att boendet behöver innehålla både skyddslägenheter och kollektivboende.

Stadens program

Staden har skapat ett program mot våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck (2017-2020). Programmet, som omfattar mål och delmål, anger en tydlig strategi för arbetet med att förebygga våldet och ge stöd och skydd när det ändå uppstår.

Programmet syftar till att motverka att våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck uppkommer och att det upptäcks om det likväl sker. Programmet syftar också till att stöd och skydd till våldsutsatta personer och barn som har upplevt våld, respektive insatser till våldsutövare för att de ska förändra sitt beteende, är

samordnat, evidensbaserat och av hög kvalitet, samt adekvat och likställt oavsett var i staden de bor.

Målgruppen

Erfarenheter från olika aktörer (socialtjänst, polis, skola, frivilliga organisationer) visar att pojkar och unga män som lever i ett sammanhang där hedersrelaterade normer och värderingar är starka, riskerar att växa upp i miljöer där våld i dess olika former blir en del av deras vardag.

Pojkar/unga män i en hederskontext kan vara offer, till exempel genom att de riskerar tvångsäktenskap eller har blivit tillsammans med en person som av familjen anses som ”fel” partner. Även pojkar/unga män som primärt inte lever med hedersrelaterat våld och förtryck från sin familj, kan bli offer utifrån att de blir tillsammans med en flicka/ung kvinna som trotsat familjens heder. Pojkar/unga män kan också vara förövare genom att tvingas att kontrollera systrar/andra släktingar.

Pojkar/unga män i en hederskontext kan även omfattas av dubbla roller som både offer och förövare. Denna dubbelhet innefattar en plikt och förväntan att skydda familjens/släktens heder. Det kan innebära att de förväntas använda våld och kontroll mot syskon/nära anhöriga. Därför är det vanligt att pojkar/unga män har en begränsad förståelse för sin egen utsatthet och har svårt att identifiera förlusten av sina egna fri- och rättigheter.

Insatser för målgruppen

Stadens relationsvåldsteam uppger att det finns ett antal skyddade boenden, oftast i form av skyddslägenheter, att tillgå för pojkar/unga män i hederskontext, t.ex. Alla kvinnors hus, nationella skyddsinsatser, Patia, Madickengården.

Origo - resurscentrum mot hedersrelaterat förtryck och våld

Origo erbjuder stöd och hjälp till flickor/pojkar och kvinnor/män i åldern 13-26 år som lever i en hederskontext. Origo är ett samarbete mellan kommunerna i Stockholms län, Polisregion Stockholm och Region Stockholm. Origo består av ett team med yrkesverksamma, kuratorer, polis och barnmorska, från olika myndigheter som samarbetar under ett och samma tak.

Origo får samtal från pojkar/unga män som söker stöd i sin livssituation. Yrkesverksamma konsulterar Origo i ärenden som

handlar om pojkar/unga män som lever i utsatthet utifrån en hederskontext. Origo konstaterar att det finns ett behov av stödinsatser för denna målgrupp men också kompetenshöjande insatser om målgruppen för yrkesverksamma.

Kruton – ett skyddat boende

Kruton erbjuder ett skyddat boende i lägenhetsform, skyddslägenheter, till unga män, kvinnor samt par över 18 år som är utsatta för våld och kontroll utifrån en hederskontext. Därutöver erbjuder Kruton också ett kollektivboende (HVB) med plats för sju flickor/unga kvinnor. Ansökan om plats sker genom handläggare vid stadsdelsförvaltningarna.

Krutons skyddslägenheter (för målgruppen unga män och kvinnor över 18 år) har fyra platser som motsvarar skyddsklass 1 enligt stadens skyddsklassindelning. För att bo i en skyddslägenhet ska personen ha ett lägre skyddsbehov, ett mindre omfattande behov av psykosocialt stöd samt vara "självgående". Vid en placering i Krutons skyddslägenhet ingår fem timmar stöd per vecka av en särskilt utsedd kontaktperson. Kontaktpersonen följer klienten under hela placeringstiden. Stödet är i huvudsak av psykosocial karaktär även om vissa praktiska stödinsatser förekommer. Om det finns behov av ytterligare stödtimmar kan individuella behovsbedömningar göras tillsammans med placeringsansvarig socialsekreterare. Krutons skyddade boende, Kruton HVB för flickor och unga kvinnor, har vaken personal dygnet runt. Klienter som är placerade i skyddslägenheterna har därför möjlighet att nå personal under dygnets alla timmar.

Efterfrågan på skyddat boende, klass 1, för unga ensamstående män över 18 år har hittills varit relativt låg. Under 2019 ensamplacerades totalt tre unga män i skyddslägenheterna med en genomsnittlig placeringstid om cirka fyra månader. År 2020 ensamplacerades totalt två män i skyddslägenhet med en genomsnittlig placeringstid om drygt sex månader.

Jour- och familjehem

Förvaltningens verksamhet *Resursteamet barn och unga* rekryterar, utbildar och tillhandahåller jour- och familjehem för barn och unga. Jourhemsverksamheten tar emot barn eller ungdomar som akut behöver komma hemifrån. En jourhemsplacering kan i de flesta fall ordnas samma dag eller dagen därpå.

Stadsdelsförvaltningarna har också egna jour- och familjehem att tillgå. Därutöver finns ett utbud av verksamheter i privat regi som är upphandlade av staden.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts vid socialtjänstavdelningen i samråd med avdelningen för stadsövergripande sociala frågor. Ärendet har behandlats i förvaltningsgruppen den 21 april.

Jämställdhetsanalys

Att bryta mot hedersnormerna kan innebära att pojkar/unga män förlorar sin familj, släkt och kompisar i samma utsträckning som flickor/unga kvinnor gör. För målgruppen som lever i en hederskontext erbjuder Origo stöd och hjälp till både flickor/pojkar och unga kvinnor/män i åldern 13-26 år. Förvaltningen svarar på den efterfrågan som finns i dagsläget genom att Kruton tillhandahåller platser för flickor under 18 år och unga män/kvinnor samt par över 18 år, som lever i en hederskontext.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningen ser positivt på att frågan om insatser för målgruppen pojkar som lever i en hederskontext, lyfts. I stadens program mot våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck (2017-2020) betonas vikten av att arbeta förebyggande. Det är angeläget med tidig upptäckt av pojkar men också unga män, som lever med våld och kontroll i en hederskontext och som även har ett skyddsbehov.

Det är också angeläget att adekvata insatser kan tillhandahållas för att ge skydd och stöd, att möjliggöra för pojkarna att förstå sin egen hotbild och sin egen roll som våldsutsatt/våldsförövare samt kunna bryta destruktiva normer. Det är dock inte självklart att ett skyddat boende är den mest lämpliga insatsen för pojkar som lever i en hederskontext. Insatserna kan omfatta stödsamtal (vilket Origo erbjuder), familjehem, skyddat boende med skyddsklass tre eller andra typer av insatser.

Förvaltningen anpassar kontinuerligt sina verksamheter och insatser efter de behov och den efterfrågan som finns. Hittills har efterfrågan varit låg när det gäller skyddslägenheter för unga män (över 18 år). Under 2019 och 2020 var det totalt fem personer som placerades. I dagsläget finns det ingen känd efterfrågan som skulle berättiga att starta ett skyddat boende för pojkar.

Förvaltningen föreslår att socialnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar till kommunstyrelsen över motion (Fi) om att öppna ett skyddat boende för pojkar som utsatts för hedersrelaterat våld.

Bilagor

1. Öppna ett skyddat boende för pojkar som utsätts för hedersrelaterat våld, motion 2020/1339.